

Mål for omsorg og arbeid i Eplekanten Steinerbarnehage

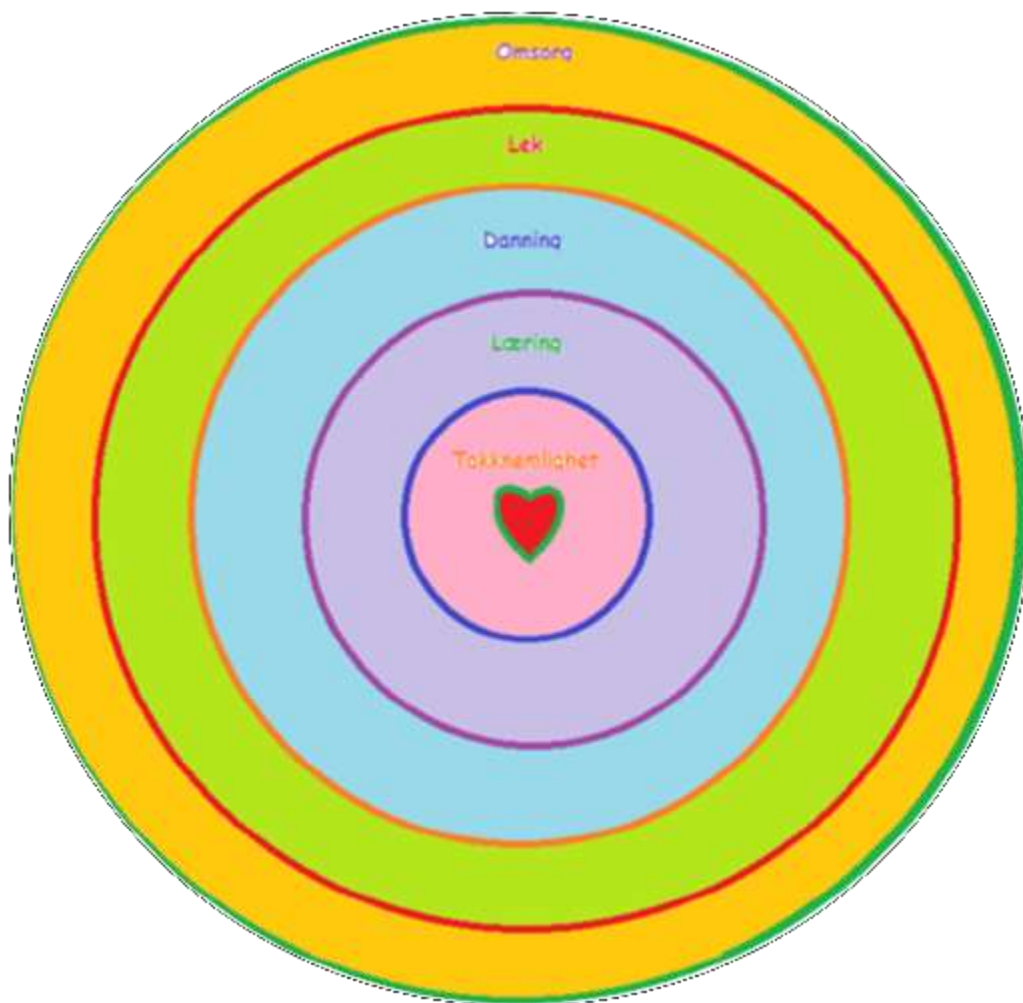
Innhold

Omsorg, danning, lek og læring i takknemlighet over livet selv.....	2
• Omsorgsarbeidet.....	2
• Danning	3
• Lek	3
• Læring.....	4
Fagområdene i rammeplanen	5
Refleksjon over praksis og pedagogisk utviklingsarbeid	9

Innledning

I Eplekanten Steinerbarnehage legger vi stor vekt på hvordan rammeforhold som tid, rom og relasjon virker. Disse er gjennomgående fokus for vårt pedagogiske og praktiske arbeid, og vi ser dem som vesentlige elementer for barnas helhetlige utvikling. Med voksne som engasjerer seg aktivt i alle typer hverdagsprosesser både på praktisk, omsorgsmessig og pedagogisk plan, blir barna motivert til å delta. Slik stimuleres deres opplevelse av medvirkning, hjelpsomhet, tilhørighet og vennskap.

Målet vårt er å skape et miljø preget av glede og varme der lek, livsmot og kreativitet får blomstre, og der barn og voksne møtes i tillit og respekt ut fra hver sitt ståsted. Det er et grunnleggende prinsipp at hvert barn møtes i forhold til sin alder og sitt utviklingstrinn. Barn er ulike, og de tar til seg kunnskaper og ferdigheter på ulike måter og i ulike sammenhenger. Hvert barn skal få være i takt med seg selv og sin egen modning på alle områder. Det trengs tid til å vokse opp. Voksnes oppgave er både å møte barnet der det er nå og å gi det nye utfordringer, tilpasset seg selv og øyeblikket. Barnet skal oppleve mestring samtidig som det får oppgaver der det lærer noe nytt og må strekke seg for å øve opp nye ferdigheter. Slik opparbeides en god selvfølelse. Progresjonen følger barnet, ikke en bestemt aldersgruppe.

Omsorg, danning, lek og læring i takknemlighet over livet selv

Inne i barnet beveger livet selv seg på alle disse områdene og pulserer i stadig undring, glede og takknemlighet over det å få være i verden, få være i kroppen sin, få være sammen med og høre til i en familie og i en barnehage. Sirkene vi har tegnet her, utvider seg og trekker seg sammen i ulik takt, men er hele tiden i vekst og utvikling. Slik må også de voksnes fokus variere og vektlegges ulikt i forhold til hva som er viktig for barnegruppen, det enkelte barn og barnets utvikling i øyeblikket. Alle områdene er like viktige og for den voksne ligger det alvor i det å være til stede i den prosessen som skjer her og nå. I erkjennelse av at verden ikke oppleves som bare god, heller ikke for de minste, har vi i Eplekanten som mål å ta barnet og dets gleder og sorger på alvor og la det oppleve at det alltid finnes noen der som er glad i det, som vil det vel og som vil lytte når noe er vondt.

- **Omsorgsarbeidet** i barnehagen består av å gi barnet trygghet, varme og anerkjennelse. Barnet skal føle at det blir sett og forstått og at det er noen voksne der med en hjelpende hånd om det snubler på veien. Det skal kjenne tilknytning og tilhørighet til barnehagen og menneskene her. Å vise omsorg er også å kunne være en trygg voksen leder for gruppen.
- **Målet** med omsorgsarbeidet er alltid at barnet skal få dekket

sine primære behov både fysisk og psykisk. Samtidig har barnet bruk for å kunne ta til seg etterligningsverdige, indre bilder av det å gi og motta omsorg. Både i kommunikasjon med det enkelte barn og med gruppen tas begge disse perspektiv med i gjennomføring av arbeidet.

Å støtte gruppen og det enkelte barns relasjonsbygging sees som en viktig del av omsorgsarbeidet. Omsorgsarbeidet tilpasses barnets utvikling på begge plan.

- **Danning** er en naturlig prosess i ethvert menneske til enhver tid. Både som store og små lever vi i en stadig vekslende dannelsingsprosess der vi påvirker og påvirkes av hverandre, av omgivelsene og av det som skjer rundt oss. Denne erkjennelsen tar vi på alvor i Eplekartens når vi ser på oss selv som viktige forbilder for barna.
- **Mål** for arbeidet med danning ligger i det å se på barnets utvikling som et hele der målet ikke er å oppfylle bestemte nivåer i ett og alt, men å oppnå en indre sikkerhet, selvfølelse og livsglede. Faste dags-, uke- og årsrytmer legger grunnlag for gode vaner. Både daglige måltider, ringleker og fester omfattes av tradisjoner og ritualer som vil prege barnas utvikling og danning. Forutsigbare, logiske og gjennomskubare praktiske aktiviteter i dagliglivets lek og arbeid, lar store og små vokse sammen med omgivelser og natur inne og ute. Som rollemodeller er de voksnes indre holdning avgjørende. Vi arbeider for at glede og samhørighet, så vel som konflikt, stress og løsning på veiene vi går sammen skal være med å gi barna en grunnleggende optimisme i livet.
- **Lek** er barnets naturlige væremåte. Å være i lek er en tilstand barnet glir ut og inn av avhengig av tid og rom. Nettopp tid og rom som rammer for barnets naturlige væremåte, barnets lekende tilstand, er det Eplekartens oppgave å legge til rette for. Barnets danning skjer ikke minst når det leker. Barnet vokser mens det leker, øver mens det leker, lærer mens det leker, drømmer ja til og med hviler mens det leker. Gjennom leken erobrer barnet både sin egen kropp og rommet rundt seg og øver. I leken utvikles barnets hodning og evne til å være løsningsorientert både praktisk-kognitivt og sosialt-emosjonelt.
- **Mål for Eplekartens arbeid med lek** er tid. Tid til å være i leken, utfolde seg å utvikle seg i leken og tid for den voksne til å observere leken. Det er de voksnes oppgave å se at leken gir barnet utfoldelsesmuligheter på alle livets områder. I leken skal barnet ut fra sitt eget her og nå perspektiv få anledning både til å glede seg over øyeblikket, over fremdriften i selve leken og over samværet med andre. Leken gir barnet mening. Vårt voksne perspektiv skal særlig være å se barnets velvære, dets relasjonsutvikling i forhold til andre, dets mestring og utvikling innenfor alle de ulike fagområdene og dets evne til å tilpasse sin aktivitet til omgivelser, venner, tid og rom. For å kunne observere alle disse elementene, er det et mål for Eplekartens at det legges til rette både for variert lek. Det er et mål at barna får voksne forbilder for sine leketemaer i et mangfold av aktiviteter. Det være seg hagearbeid, snekring, reparasjoner ute og inne, håndarbeid, baking, vasking, stryking, omsorgsarbeid etc.

- **Læring** beskriver det som skjer når et kunnskap- eller mestringsområde utvides. Samtidig forteller hjerneforskere oss at hjernen vår er i utvikling hele tiden. Vi lærer bestandig! Barnet lærer først og fremst gjennom god tid til sansning og gjentakelse, øving og prøving, etterligning og samspill i omgivelsene. Det lærer mindre via instruksjon og forklaring. I Eplekarten er barnet stadig i nærheten av voksne i variert arbeid. Gjennom voksen synliggjøring av all den aktivitet som vi ønsker at barnet skal lære av, observerer og støtter vi deres utvikling. Det innebærer at vi ikke ser på praktisk arbeid som tidstyver, men som viktige pedagogiske oppgaver som barna får ta del i på sin egen måte og i sitt eget tempo. Vi oppmuntrer barna til å prøve seg frem, sanse, smake, balansere, bære, bruke redskaper og ta ansvar i forhold til deres motivasjon og muligheter.
- **Mål for læring i Eplekarten** er at barna skal få et stort repertoar av indre bilder og erfaringer som gir dem lyst til å lære mer, et rikt språk til å undres, spørre og forske med og et våkent og nysgjerrig blikk til å oppdage med. Vi ønsker å gi dem et bredt læringsmessig grunnlag og boltre seg på og gå videre med innenfor alle rammeplanens fagområder.

Fagområdene i rammeplanen

Plan og målformuleringen under viser den utviklings- og modningsveien Eplekartet særlig legger til rette for innenfor de ulike fagområdene. Fagområdene flettes i hverandre, og en typisk barnehagedag vil gi barna forutsetninger for progresjon innenfor så vel rammeplanens definerte fagområder, som for den allmenne utvikling. Både virkemidler, metoder og mål som er nevnt i de ulike feltene under, kan derfor i mange tilfeller også gjelde i flere. Innenfor alle områdene er det et mål for de voksne og legge merke til og støtte barnas utvikling.

1 -2 år	2 – 3 år	3 – 4 år	4 – 5 – 6 år
Kommunikasjon, språk og tekst			
Å være oppmerksom på at barnet alltid kommuniserer, speile barnet og la det speile oss, gjenta og vise at vi forstår og gleder oss over deres kommunikasjon. Bruke både tradisjonssanger og vers og tøyselyder. Legge merke til kroppsspråk og mimikk så vel som verbal språk /lyder. Mål: Glede over samspill, la barnet oppleve mestringsgleden over den begynnende språkutviklingen verbalt og nonverbalt.	Følge og oppmuntre barnets språkutvikling. Legge merke til ordgrupper som kommer til og syntaks som erobres. La barna fryde seg over bøker og bilder, sanger og vers. Bordvers, ritualer Være bevisst vårt voksne språk Mål: At barnet skal få et selvstendig forhold til språket som en arena, en vei til fellesskap og til å få kjennskap til omgivelsene og tingene.	Utvide barnegruppens repertoar av sanger, vers og eventyr. Gjenta og la barna gjenta rare vers og lyder og ord til de eier dem og bruker dem selv. Være aktive og lyttende samtalepartnere for barna. Lytte til barnets lydmestring, legge merke til kommunikasjonsform /nonverbalt og verbalt. Setningsbygging, verbets tider Mål: Mestringsglede, tilhørighet, språklig og mental utvikling. Øve tilpasset nonverbal kommunikasjon	Snakke med barna på en variert måte, både humoristisk og seriøst. Fabulere, fantasere, filosofere og diskutere. Benytte bøker, bilder, forestillinger av ulik art, natur og fortelling i stadig bredere utvalg. Legge merke til kroppsspråk Legge merke til hvordan barna snakker seg imellom. Legge merke til og støtte utvikling av lyder, ordforråd og grammatikk. Mål: Variere og selvstendiggjøre barnas språklige aktivitet. Hjelp barna til å kjenne seg frie innenfor det språklige både verbalt og nonverbalt. Legge merke til om barnas kroppsspråk stemmer overens med deres kroppsuttrykk, mimikk og bevegelser.

Kropp, bevegelse og helse			
Stellesituasjonen. Benevne kroppsdelar og ansikt. Barna får god tid, god plass og utfordrende miljø ute og inne til å bli kjent med og glad i kroppen sin. Hvile. Delta i praktiske gjøremål som å vaske bord og stol med klut eller vaske eget fjes. Mål: Bli kjent med egen kropp, reise seg og gå og etter hvert løpe.	Benevne fingre og tær Ta primærbehov på alvor og anerkjenne barnets opplevelse og gjenkjennelse av disse, som tørste, sult, kulde, varme, sykdom, tretthet.... Sørge for rikelig utetid Og rikelig plass Øvebtoalettbesøk La dem delta i praktiske gjøremål, matlaging, borddekkning, bære ting. Mål: Kroppsgeografi. Gjenkjenne kroppens behov. Kjenne forskjell på varmt og kaldt, vått og tørt osv. Løpe og hoppe Utvikle grov og finmotorikk.	Påkledning Tur Ringlek med bevegelse Eurytmi Øve på grov- og finmotorikk. Koste, vaske, gjøre hagearbeid etc Sirkus Mål: Styrke selvfølelse og livsmot. Utvide mestringsrepertoaret og oppdage nye mestringsmuligheter. Hoppe og hinke Gode vaner Hygiene	Gå litt lengre turer. Utvikle grov- og finmotorikk samme med utholdenhet. Kosthold Dyrke, lage maten selv, oppleve sammenheng og tilhørighet med naturen Steder å trekke seg tilbake Psykisk helse Oppdage egne og andres grenser i lekeslossing og kosing. Mål: Balanse og klatre, gå langt, øve utholdenhet. Mestre påkledning og vite hva som passer å ta på i de ulike årstider og værtyper Kjenne, gjenkjenne og ta hensyn til egne og andres grenser Gjenkjenne og kunne håndtere egne og andres primærbehov til en viss grad
Kunst, kultur og kreativitet			
Benytte tradisjonelle barneverns, leker og sanger. Benytte enkle billedbøker. Estetiske og ikke for påtrengende omgivelser (farger, lyder, former og mengder). Og ha enkle, vakre og morsomme bilder på veggene. Skape enkelt	Tegne, male, tove, bake. Delta i bordspill og sang og eventyrspill på egne premisser. Bruke rytmeinstrumenter på egne premisser.	Bygging med klosse Hytter av stoff Lek i sandkassen Tegning Maling Bivoks Musikk Sang Rytme	Lage sirkus Lage teater med egen kropp eller dukker Lage eventyr Forberede formingsaktiviteter, som for eksempel maling (blande farger, dele ut etc) Forberede årstidsfester, gjentakelser og sanger eventyr de kjenner igjen

leketøy mens barna ser på. La barna oppleve årets gang. <u>Mål:</u> Fryde seg over, bli kjent med og kjenne igjen barnekulturen. Skape tilhørighet, mestring og glede gjennom å tøyse og leke med lyd, form og farge.	<u>Mål:</u> Fryde seg over, bli kjent med og kjenne igjen barnekulturen. Skape tilhørighet, mestring og glede gjennom å tøyse og leke med lyd, form og farge.	Årstidsfester Ulike kulturer hvis representert, Bursdager Kultur på Helgeseter <u>Mål:</u> Tilhørighet Deltakelse og anerkjennelse, gi og få. Utvide opplevelses og skapergledden	<u>Mål:</u> Opplevelse av mening. Identitet, mestring, læring og forståelse.
Natur, miljø og teknikk			
Opplive naturen på og i egen kropp. Oppleve tyngdekraft, balanse, at ting blir bort og kommer tilbake (objektpermanens) osv. Gode og varierte sanseopplevelser. Opplive dyrene på gården. Opplive gress, snø etc Opplive kald og våt sand, tørr og varm sand <u>Mål:</u> At barnet skal oppleve verden som sammenhengende og meningsfull. At barnet skal oppleve at verden er håndterbar.	Opplevelse av balanse, av at ting stemmer eller ikke stemmer Være med å grave i jorden Være med å plukke blomster Være med å plukke bær, høste epler og sanke poteter. Være med å kompostere Være med å måke snø Være med å mate dyrene <u>Mål:</u> At barnet opplever at vi er med i naturens prosesser, at den trenger oss og vi den.	Lage og bygge ting med ulike materialer ute og inne. Bruke vann og rør og renner, bruke steiner og greiner, bruke sand og jord. Lage hinderløyper og tunneller. Male korn, kjerne smør, <u>Mål:</u> Bli glad i naturen, glad i å være ute. Oppdage former og lovmessigheter. Oppdage grenser og muligheter. Få kjærighet og tilhørighet til naturen.	Hjelp barna mot selvstendighet i forhold til det å gå på tur. Oppleve naturlovene som virker ute og inne. Bygge vannmølle, vannrenner og pumpesystemer. Lage vindmøller, fallskjermer og fly. Bygge bål og lære og passe seg for ilden. Dyrke jorden og stelle med det som vokser. Høste. Lage mat. Kjerne smør. Treske og male korn som har vokst i egen åker. Se deigen som hever seg. Kompostere og kildesortere. <u>Mål:</u> Involvere seg i praktisk oppgaver sammen med de voksne. Opplive mennesket – store og små - som viktige og meningsfylte ledd i et hele Opplive at kropp, miljø, teknikk og natur henger sammen.

Etikk, religion og filosofi			
Alt i denne perioden vil barnets opplevelse av stabilitet, tilhørighet og forutsigbarhet, varme og omsorg, overraskelse, undring og humor, legge grunnlaget for en inderlig takknemlighet i tillit til noe større utenfor det selv. Mål: Oppleve forskjell på mitt og ditt. Oppleve å være god mot andre. Undring	Gjennom gjentakelse og forventning, oppdagelser og møter med livets små ulykker, oppdager barnet at det selv både kan få trøst og trøste andre. At noe kan være leit eller gå galt og bli bra igjen, er en av de viktigste erfaringer for 2-3-åringens utvikling innenfor dette området. Tydelige grenser. Oppleve årstidsfestene Mål: Oppleve å gjøre en forskjell. Styrke tilhørighet. Takknemlighet Undring	Gjennom språket er 3-4-åringen i ferd med å erobre verden på en helt ny måte. Forståelser og misforståelser, fantasi og lek, blander seg for barnet. Det er viktig både for barnet selv og for omgivelsene at barna har følge og støtte i sine forunderlige funderinger.. Årstidsfester, fødselsdager Mål: Å oppleve å bli hørt og sett, hjelper barnet til å høre og se andre Gjenkjennelse Takknemlighet Undring	De eldste barna i barnehagen begynner å kunne føre lange samtaler både seg i mellom og med de voksne. Slike samtaler kan oppstå når vi minst venter det. Vi ser det som en stor og inspirerende oppgave å lytte til barna og ta det emosjonelle ansvaret når slike stunder oppstår. Om vi viser pedagogisk takt i slike stunder, kan både barnet selv, eventuelle andre barn og vi voksne få inspirasjon til videre vekst innenfor dette fagområdet gjennom barnas undring, lek og samspill. Når vi støtter barnet og barnegruppen og dveler ved fenomenene sammen med dem, skapes det rom i barnet for de store spørsmål i livet. Opplevelse av mening. Årstidsfester og fødselsdager Mål: Forventning Gjenkjennelse Takknemlighet Undring
Nærmiljø og samfunn			
Familien De andre barna Lekeplassen De voksne i barnehagen Foreldregruppen i egen gruppe Mål: Tilhørighet, trygghet som grunnlag for lek, trivsel og utvikling	Gården Gruppefølelse Mål: Kjenne seg som en del av et hele	Hele Helgeseter Omsorg for naturen Følge årstidene og vokse inn i felleskapet Mål: Omsorg for naturen Følge årstidene og vokse inn i felleskapet	La barnet bruke hele området, være med å lage mat til eller lage fester eller forestillinger for gruppen, de voksne, andre grupper eller foreldre. Besøke de andre avdelingene, være forbilde for de mindre. Mål: At barnet erobre nærmiljøet som sitt eget miljø, og kjenne at det selv har en rolle i det, utgjør en forskjell, betyr noe for andre.

Antall, rom og form			
La barnet oppleve antall rom og form gjennom egen kropp og bevegelse, lek og sansning <u>Mål:</u> At barnet får erfaring med antall, rom og form gjennom lek.	Tall og preposisjoner og adverb som beskriver antall rom, relasjon og form benyttes i naturlig samspill som en del av språkstimuleringen. Rom og form oppleves gjennom sansene <u>Mål:</u> At barnet får en begynnende opplevelse av antall rom og form som en del av en manipulerbar virkelighet, noe det kan forholde seg til og påvirke.	Matematisering av hverdagssituasjoner. Barnet vil begynne å etterligne vår beskrivelse av ting og antall. <u>Mål:</u> Stimulering av det matematiske, både som antall, mengde, rom og form	Telle, sortere, konstruere, lage butikk, bygge tårn.... Problemløsning, lage system, oppdage tiden.. <u>Mål:</u> Barnet oppdager og undrer seg over lovmessigheter, oppdager former, symmetri, skygger, virkninger av ulike ting.... Veve...fingerstrikke Løpe om kapp, Innviklede regler i lek...

Refleksjon over praksis og pedagogisk utviklingsarbeid skal gå som en rød tråd gjennom alt vårt arbeid. Dette prøver vi å få til både i samlet medarbeidergruppe, på avdelingsnivå, i ledergruppen og individuelt. Vi har en fast møtestruktur som gjenspeiles i årshjulet. Refleksjons- og utviklingsarbeid både over temaene over, over årets satsningsområde og over aktuelle pedagogiske problemstillinger inngår som en nødvendig del av dette.